

VII OGÓLNOPOLSKA KONFERENCJA NAUKOWA

OBLICZA MIŁOŚCI

PRZESZŁOŚĆ – TERAŻNIEJSZOŚĆ – PERSPEKTYWY

ABSTRAKTY

Redakcja:
Ewelina Chodźko
Paulina Pomajda

Lublin, 13 maja 2022 r.

**VII Ogólnopolska Konferencja Naukowa
Oblicza miłości. Przeszłość –
Terażniejszość – Perspektywy**

Abstrakty

**VII Ogólnopolska Konferencja Naukowa
Oblicza miłości. Przeszłość –
Terażniejszość – Perspektywy**

Abstrakty

Redakcja:
Ewelina Chodźko
Paulina Pomajda

Fundacja na rzecz promocji nauki i rozwoju TYGIEL
Lublin 2022

**VII Ogólnopolska Konferencja Naukowa Oblicza miłości.
Przeszłość – Teraźniejszość – Perspektywy
13 maja 2022 r.**

Abstrakty

Redakcja:
Ewelina Chodźko
Paulina Pomajda

Skład i łamanie:
Monika Maciąg

Projekt okładki:
Marcin Szklarczyk

© Copyright by Fundacja na rzecz promocji nauki i rozwoju TYGIEL

ISBN 978-83-67194-41-9

Wydawca:
Fundacja na rzecz promocji nauki i rozwoju TYGIEL
ul. Głowackiego 35/348
20-060 Lublin
www.fundacja-tygiel.pl

Komitet Naukowy:

- **dr hab. Iwona Przybył, prof. UAM**, Zakład Socjologii Jednostki i Relacji Społecznych, Wydział Socjologii, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
- **dr hab. Agata Skała, prof. UMCS**, Katedra Historii Literatury Polskiej, Instytut Filologii Polskiej, Wydział Humanistyczny, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej
- **dr Iwona Steczko**, Katedra Lingwistyki Kulturowej i Komunikacji Społecznej, Instytut Filologii Polskiej, Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie
- **dr Agnieszka Witczak**, Zakład Filologii Klasycznej, Instytut Studiów Klasycznych i Sławistyki, Wydział Filologiczny, Uniwersytet Gdański

Komitet Organizacyjny:

- Ewelina Chodźko
- Alicja Danielewska
- Iwona Domina
- Joanna Jędrzejewska
- Kinga Kalbarczyk
- Janina Kołodziej-Fedirko
- Joanna Kozłowska
- Kamil Maciąg
- Monika Maciąg
- Izabela Mołdoch-Mendoń
- Paulina Pomajda
- Marcin Szklarczyk
- Paulina Szymczyk

Organizator:

Fundacja
TYGIEL

Spis treści

Wystąpienie Gościa Honorowego

Czy jest nam potrzebna definicja miłości?11

Wystąpienia Uczestników

Czy miłość do jednej kobiety jest wyrzeczeniem? Studium przypadku w oparciu o powieść Grażyny Plebanek „Nielegalne związki”15

Dzieje miłości w cieniu cierpienia i śmierci ukazane na stronach powieści „Oddział chorych na raka” pióra Aleksandra Sołżenicyna16

Eros wątplenia. Ambiwalencja, niepewność i zaufanie w miłosnych objęciach.....18

Granice wielkiej analogii. „Pieśń nad Pieśniami” w interpretacjach Jana Pawła II i Adrienne von Speyr20

Konceptualizacja pojęcia HAJMAT oraz MIŁOŚCI DO HAJMATU – analiza w ujęciu kognitywnym21

Koniec miłości jaki znamy?22

Makiaweliczne postrzeganie miłości do ojczyzny w wallenrodyzmie.....24

Mieszkania wspomagane namiastką miłości i szansą na godne życie dla osób z chorobą Alzheimera i chorobą Parkinsona25

Symbolika sakramentu małżeństwa w tradycji prawosławnej.....26

W poszukiwaniu miłości... socjologiczny portret młodych dorosłych singli. Raport z badań własnych do pracy doktorskiej28

Związek miłości i narracji na podstawie filmów dokumentalnych autotematycznych30

Indeks Autorów31

**Wystąpienie
Gościa Honorowego**

Czy jest nam potrzebna definicja miłości?

dr hab. Iwona Przybył, prof. UAM, Zakład Socjologii Jednostki i Relacji Społecznych, Wydział Socjologii, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Pomimo dziesiątek lat rozważań i badań naukowych wciąż nie ma konkretnych definicji i brakuje wspólnej terminologii miłości, pozwalającej na jednoznaczny dyskurs. Celem pierwszej części wystąpienia będzie krótka prezentacja sposobów naukowego definiowania istoty miłości, a zwłaszcza dwóch podejść: antropologii miłości, redukującej społeczne zachowania związane z miłością erotyczną do biologii, teorii ewolucji, genetyki i psychologii poznawczej oraz konstruktywizmu, przyjmującego założenie, że miłość erotyczna jest jedynie wytworzoną na użytek danej kultury konstrukcją. Niemożność osiągnięcia konsensusu przez ekspertów w kwestii określenia czym jest miłość wskazuje, że najprawdopodobniej nie jest pojęciem podlegającym klasycznej definicji, tzn. w kategoriach koniecznych i wystarczających cech. Nie przeszkadza to jednak w rozpoznawaniu koncepcji miłości romantycznej współczesnych młodych Polaków. W wystąpieniu zostaną zaprezentowane wyniki własnych badań socjologicznych przeprowadzonych wśród 50 osób – zamężnych kobiet i żonatych mężczyzn, zamieszkujących trzy typy środowiska lokalnego, o różnym poziomie wykształcenia, pochodzeniu środowiskowym i statusie społecznym, których staż w małżeństwie wynosił od 3 do 24 miesięcy. Celem eksploracji było rozpoznanie potocznej koncepcji czy definicji miłości romantycznej przechowywanej w świadomości społecznej i opisywanej poprzez wskazywanie jej atrybutów. Niemniej, prezentacja sposobów definiowania czym jest miłość będzie stanowiła jedynie podstawę refleksji na temat, czy i dlaczego docieranie do sposobów rozumienia tego rodzaju egzystencjalnego pojęcia przez świat nauki i zwykłych ludzi ma sens? Jakie ma konsekwencje? Komu służy?

Wystąpienia Uczestników

Czy miłość do jednej kobiety jest wyrzeczeniem? Studium przypadku w oparciu o powieść Grażyny Plebanek „Nielegalne związki”

Wioletta Głowa, wig72@wp.pl, *Literaturoznawstwo, Instytut Filologii, Akademia Pomorska w Słupsku, www.apsl.edu.pl*

Chociaż motyw miłości jest jednym z wiodących tematów współczesnej literatury, to trudna osiągnąć tu zgodność i porozumienie czym właściwie jest to uczucie. Każdy pisarz, który próbuje się zmierzyć z tym tematem balansuje pomiędzy banałem a oryginalnością. Miłość jest rozpatrywana jako naturalna predyspozycja każdego człowieka do doświadczenia pewnej formy uniesienia w zetknięciu z drugim człowiekiem, ale też nastęrcza wiele trudności w oddaniu tego uczucia słowami. Poza tym zawsze pojawia się wątpliwość czy to co się nam przydarza jest fascynacją, pożądaniem czy tęsknotą za bliskością. Jedną ze współczesnych pisarek, która postanowiła zmierzyć się z tym tematem jest Grażyna Plebanek. Przy czym już na wstępie książki *Nielegalne związki*, założyła że wystawia czytelnika na konfrontację z myślą Annais Nin – *Miłość do jednej kobiety jest wyrzeczeniem*. Zapowiada to niewątpliwie zmagania z tym co nazywamy miłością. I tak też jest w przypadku głównego bohatera Jonathana, który po przyjeździe z rodziną do Brukseli wpada w romans z Andreą. Jednak sprawa nie jest tak oczywista, ponieważ w pewnym momencie stwierdza że – *Mam dwie dziewczyny, mam dwie miłości*. Czy rzeczywiście możemy dopuścić do takiego obrotu sprawy mając na myśli miłość? I nie chodzi tu o rozpatrywanie czy jesteśmy zwolennikami monogamii czy poligamii, ale o aspekt poznawczo-emojonalny, który zakłada istnienie takiego stanu umysłu, który umożliwia odczuwanie miłości do dwóch osób. W niniejszym wystąpieniu, zostanie przedstawiona analiza utworu, która zakłada przyjrzenie się temu dylematowi i w jaki sposób radzą sobie z nim Jonathan i jego żona Megi.

Dzieje miłości w cieniu cierpienia i śmierci ukazane na stronach powieści „Oddział chorych na raka” pióra Aleksandra Sołżenicyna

Zygmunt Pucko, Zakład Filozofii i Bioetyki, Wydział Nauk o Zdrowiu, Uniwersytet Jagielloński Collegium Medicum

Zastanawiając się nad fenomenem miłości z perspektywy filozoficznej można dość do wniosku, że nie ma drugiej takiej sprawy pod słońcem, którą człowiek podejmowałby z tak wielką nadzieją i cierpliwym oczekiwaniem, która równocześnie nie zawodziłaby z taką regularnością jak miłość. Wielu ludzi na jakimś etapie swojego życia dobrze poznało smak miłości. Część osób doświadcza zaledwie namiastek miłości albo jej nadmiaru w toksycznej postaci. Są też tacy, którzy borykają się z notorycznym brakiem miłości, lecz nie rezygnują z dalszego jej poszukiwania. Do takiej kategorii ludzi spragnionych miłości można zaliczyć główne postaci z powieści „Oddział chorych na raka” pióra Aleksandra Sołżenicyna. Dzieło to jest w dużej mierze utworem autobiograficznym związanym z osobistymi doświadczeniami autora nabytymi podczas leczenia choroby nowotworowej w klinice onkologicznej w Taszkencie. Wiele opisanych w Oddziale sytuacji ma swój realny odpowiednik. Autentyczny jest w nim również główny bohater będący alter ego pisarza.

Epos jednakże nie został napisany przez Sołżenicyna według wzorca typowego dla powieści beletrystycznej, lecz skonstruowany w myśl założeń obowiązujących przy tworzeniu powieści idei. Stąd obecne w nim wątki mają wydźwięk ogólnoludzki. Pisarz wprowadza je wraz galerią osób o różnej profesji, odmiennej kulturze myślenia, czy indywidualnych przeżyciach. W obliczu cierpienia i śmierci bohaterowie zmagają się z pytaniem: Po co żyje człowiek? i zastanawiają: Czy jest jeszcze coś w życiu poza miłością? Szybko zyskują pewność, że tylko autentyczna miłość jest najważniejsza i powinna stać się priorytetowym celem istnienia. Dlatego pragną jej ponad wszystko. Niestety ich głód miłości w cieniu cierpienia i śmierci jest tak silny, że wypacza im jej istotę, uprzedmiotawia partnerów i deformuje odbiór

rzeczywistości. Ten paradoks deficytu miłości Sołżenicyn ukazał w Oddziale na przykładzie miłosnych perypetii pielęgniarki Zoi oraz jej pacjenta Olega Kostogłotowa.

Eros wątpienia. Ambiwalencja, niepewność i zaufanie w miłosnych objęciach

*Aleksandra Golecka, golecka.aleksandra@gmail.com, Polskie Towarzystwo Doradztwa
Filozoficznego, Wydział Humanistyczny, Uniwersytet Śląski*

Nasze wyobrażenie o świecie konstytuuje binarna logika, która opiera się na przeciwstawianiu sobie fikcyjnej męskości i żeńskości. Współczesna wiedza, komplikuje ten zero-jedynkowy obraz, wprowadzając bardziej złożony obraz płciowości, wykraczający poza prostą binarność. Trudno jest myśleć i działać poza tą ramą, która przeniknęła filozofię zachodnią. Dualistyczny paradygmat, obejmuje sobą również inne rozróżnienia, jak chociażby: natura-kultura, zwierzę-człowiek. Tego typu, porządkujące do prostych kategorii, poznanie może być powiązane z poszukiwaniem pewności. Postawa, która wiąże wątpliwość ze słabością, której należy unikać, stanowi niebezpieczeństwo. Panuje społeczna presja by być pewnym, czego się chce, by odnaleźć swoje miejsce, mieć opinie i rozwiązanie na każdy problem. Wyparcie wątpliwości, motywowane jest obawom o zahamowanie zdecydowanego działania, które może grozić widmem cierpienia zagubionej jednostki. Wpływa to na nasz sposób formowania opinii i codziennego funkcjonowania.

Heidi Salaverría przywraca do łask erosa wątpienia, krytykując tym samym aspiracje do bycia jednostką zdolną do ostatecznego i pewnego oglądu. Nasza tożsamość zdaje się być pewnego rodzaju rozciąganiem, łączącym to, co przeszłe z terażniejszym i tym, ku czemu się kierujemy. Fikcją jest sztywne i nienaruszone self. Poznając siebie, innych i świat warto zrobić miejsce na wątpiącą podróż, która obok niepewności, dostarczyć może również radości eksploracji. Badaczka relacji intymnych Esther Perel opisała paradoks miłości, który opiera się na potrzebie bezpiecznej bliskości, przy jednoczesnym zachowaniu dystansu, przestrzeni dla autonomii partnerów. Zaufanie jest tu skokiem w nieznanne, a nie kontrolującym zawłaszczaniem. Miłość w takim rozumieniu nie jest doskonałą pewnością, ale czułym i zaciekawionym

obejmowaniem ambiwalencji oraz swego rodzaju tańcem pomiędzy potrzebą stabilnych fundamentów i wolności, oraz dialogiem, uwzględniającym tajemnicę, stających się, Ja i Ty.

Granice wielkiej analogii. „Pieśń nad Pieśniami” w interpretacjach Jana Pawła II i Adrienne von Speyr

Aleksander Sztramski, aleksander.sztramski@gmail.com, Zakład Filozofii Chrześcijańskiej, Wydział Teologiczny, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, www.teologia.umk.pl

Papież-Polak Jan Paweł II (1920-2005) oraz szwajcarska lekarka i mistyczka Adrienne von Speyr (1902-1967) to autorzy oryginalnych teologicznych ujęć miłości seksualnej, odpowiednio tzw. teologii ciała i teologii płci (*Theologie der Geschlechter*). W obręb obu koncepcji wpisuje się komentarz do staro-testamentalnego poematu o miłości erotycznej – „Pieśni nad Pieśniami”, jednakże rozważania obojga autorów prowadzone są w zgoła odmiennych kierunkach. Jan Paweł II jest wyrazicielem charakterystycznego dla współczesnej egzegezy biblijnej stanowiska o świeckiej tematyce księgi, a co za tym idzie o zasadności wyłącznie dosłownej interpretacji poematu. W jego rozumieniu obecna w księdze tematyka miłości płciowej winna być odczytywana w kategoriach „mowy ciała” – języka, w którym wyraża się wieczna miłość osobowa pomiędzy kobietą i mężczyzną, a który posiada charakterystyczne dla siebie ograniczenia. Adrienne von Speyr przeciwnie, wpisuje się w wielowiekową tradycję alegorycznego, a mówiąc ściślej symbolicznego rozumienia tego tekstu, rzecz jasna bez negowania znaczenia dosłownego, przy czym owe ponaddosłowne odczytania poematu w żaden sposób nie są powtórzeniem fragmentów dawnych komentarzy duchowych, lecz zdumiewają świeżością i wnikliwością uwag. W wystąpieniu zestawiono idee przewodnie obu interpretacji oraz postawiono zasadne pytanie o to, czy miłość erotyczna opisana na kartach „Pieśni nad Pieśniami” daje się utrzymać w granicach „wielkiej analogii”, mianowicie miłości Izraela i Boga-Jahwe, Chrystusa i Kościoła, poszczególnego chrześcijanina i Boga-Stwórcy.

Konceptualizacja pojęcia HAJMAT oraz MIŁOŚCI DO HAJMATU – analiza w ujęciu kognitywnym

Ryszard Wyleciół, Instytut Językoznawstwa, Wydział Humanistyczny, Uniwersytet Śląski

W przeprowadzonym w roku 2011 spisie powszechnym narodowość śląska jako jedyna lub jedna z dwóch obok narodowości polskiej zadeklarowana została przez 847 tysięcy osób; obecne wyniki nie zostały jeszcze ogłoszone, niemniej istnieje spora szansa, aby ten wynik był co najmniej tak dobry, o ile nie lepszy. Pojawia się wobec tych liczb pytanie, jak osoby deklaruujące narodowość śląską ustosunkowują się względem Polski oraz Śląska i jak wyraża się ich miłość do ojczyzny. W kontekście języka śląskiego nie funkcjonuje jednak pojęcie ojczyzny, lecz pojęcie hajmatu, które nie jest łatwo eksplikowalne w języku polskim i nie posiada swego bezpośredniego odpowiednika terminowego. Mając na względzie nieostrość śląskiego pojęcia względem polskiego pojmowania ojczyzny, celem badania było zrozumienie, jak Ślązacy postrzegają hajmat i jak wyraża się ich miłość względem niego. Aby tego dokonać, przeanalizowano szereg tekstów osób deklarujących narodowość śląską na temat przedmiotowego pojęcia. Ich interpretacja została wykonana w oparciu o narzędzia językoznawstwa kognitywnego, ze szczególnym uwzględnieniem teorii gramatyki kognitywnej R. Langackera oraz teorii metafory konceptualnej M. Johnsona i G. Lakoffa, gdyż pozwalają one dostrzec podobieństwa i różnice, w jaki społeczności konceptualizują pozornie ten sam wycinek rzeczywistości pozajęzykowej. Dzięki tym właśnie narzędziom analitycznym możliwe było wykazanie sposobu, w jaki społeczność kulturowo-językowa związana z terenem przede wszystkim Górnośląskiego Obszaru Przemysłowego konceptualizuje nie tylko pojęcie HAJMATU, lecz również MIŁOŚCI DO HAJMATU. To działanie pozwoliło również na wskazanie podstawowych różnic w stosunku do pojęcia OJCZYZNY i MIŁOŚCI DO OJCZYZNY w ramach społeczności polskiej.

Koniec miłości jaki znamy?

Katarzyna Bielecka, *kd.bielecka@student.uw.edu.pl*, *MISH UW*

Tytuł referatu świadomie nawiązuje do książki izraelskiej socjolożki Ewy Illouz. Badaczka analizuje w niej jak kapitalizm i konsumeryzm wpływają na kształt dzisiejszych bliskich relacji romantycznych oraz prognozuje jak mogą one wyglądać w przyszłości. Wychodząc od rozpoznania wszechobecności miłosnych przedstawień w kulturze, autorka zauważa, brak nam narracji i wizualnych reprezentacji momentów, kiedy to miłości unikamy, odkochujemy się czy relacja przestaje być dla nas satysfakcjonująca. Diagnozując tę symboliczną lukę Eva Illouz dostarcza nam przykładów na kulturowe reprezentacje stanu (od)zakochowania. Illouz twierdzi, że o ile miłość „modernistyczna” była związana z wolnością nawiązywania więzi, wolną wolą i własnym wyborem współczesność tworzy inne warunki dla doświadczenia miłości. Autorka zauważa, że kultura i społeczeństwo, w którym żyjemy sprawiają, że mamy coraz mniejsze szanse społecznej mobilności i większą swobodę seksualną.

Celem wystąpienia nie jest jednak bezkrytyczna rekonstrukcja wizji Illouz, co sprobematyzowanie i poddanie jej krytycznej analizie. Teoria o zaniku więzi społecznych, czy spłycaaniu relacji międzyludzkich jest niezwykle problemem badawczym we naukach społecznych, której wiele miejsca poświęcono na gruncie socjologii klasycznej. Warto więc zestawić je zarówno z teorią Illouz, jak i dokonaniem innych nauk społecznych i humanistycznych. Obserwacje zawarte w omawianej książce mają służyć jako punkt wyjścia do zastanowienia się na kształtem relacji międzyludzkich we współczesnych warunkach późnego kapitalizmu, kultury terapeutycznej, konsumeryzmu i ery Tindera. Tezy autorki bywają bowiem krytykowane przez teoretyków i teoretyczki queer, trans studies, czy feminizmu. Również perspektywa klasowa oferuje ciekawe sprobematyzowanie tezy o końcu miłości czerpiąc z badań, które pokazują, że miłość utrwała podziały klasowe również w społeczeństwach demokratycznych. Nie należy również zapominać o zja-

wiskach związanych z rozwojem technologii, które zmieniają sposoby komunikacji i okazywania uczuć. Główne pytanie, na które referat próbował odpowiedzieć brzmiało jednak, czy mamy do czynienia z końcem miłości czy tylko z jego przekształceniem.

Makiaweliczne postrzeżenie miłości do ojczyzny w wallenrodzynie

Filip Rybiak, filip.rybiak@interia.pl, Wydział Historyczny, Uniwersytet Gdański

Niccolo Machiavelli, kończąc w 1513 r. arcydzieło renesansu pt. „Książę”, spowodował prawdziwą rewolucję w filozoficznym postrzeganiu kierowania państwem. Z uwagi na czas wydania dzieła, a więc XVI w., szybko trafiło ono (1559 r.) do kościelnego indeksu ksiąg zakazanych uznane za amoralne. W kolejnych epokach dostrzeżono jednak nowatorstwo podejścia Machiavellego i dzieło uzyskało status sztandarowego dla nowego prądu filozoficznego – makiawelizmu (od nazwiska autora). Prąd ten dotarł również do Polski, a jednym z jego największych pomników w Polsce jest dzieło Adama Mickiewicza pt. „Konrad Wallenrod”. Zawiera ono działania nawiązujące do makiawelizmu, w kontekście walki o niepodległość Polski, będącej wówczas pod zaborami. Całość jest ukryta pod tzw. symboliką maski, z racji cenzury praktykowanej przez zaborców. Wallenrodzynie szybko, bowiem jeszcze za życia Mickiewicza, stał się polską odmianą makiawelizmu. Sama treść „Konrada Wallenroda” zawiera ściśle określenie miłości do ojczyzny, uwiecznione na dwóch płaszczyznach: pruskiego dowódcy Herkusa Monte oraz (pod symboliką maski) ludności polskiej walczącej o niepodległość. Polskie środowisko naukowe było podzielone co do makiawelicznego podejścia do walki z zaborcom. Dał temu wyraz szereg publikacji. Za nieetyczny uznał wallenrodzynie między innymi prof. Wojciech Cybulski. Zwolennikami prądu wallenrodzycznego byli z kolei m.in. polscy historycy literatury (Bełcikowski czy Tretiak). Ambiwalentną postawą wobec prądu wykazała się Maria Konopnicka, skupiając się na romantycznym tragizmie zawartym w dziele Mickiewicza. Wystąpienie zawierało korzenie, rozwój oraz problemy w pojmowaniu wallenrodzycznej miłości ojczyzny.

Mieszkania wspomagane namiastką miłości i szansą na godne życie dla osób z chorobą Alzheimera i chorobą Parkinsona

Dorota Kobus-Ostrowska, dorota.ostrowska@uni.lodz.pl, Uniwersytet Łódzki, Wydział
Ekonomiczno-Socjologiczny, <http://www.kei.uni.lodz.pl/>

Celem wystąpienia było przedstawienie form wsparcia, jakie udzielane jest osobom, które doświadczają chorób neurologicznych w tym: choroby Alzheimera i choroby Parkinsona, w mieszkaniach wspomaganych w Polsce. Prezentacja była próbą odpowiedzi na następujące pytania badawcze: Czy usługi o charakterze wspierająco-aktywizującym, dla osób z chorobami neurologicznymi, w tym z chorobą Alzheimera i chorobą Parkinsona, poprawiły jakość życia tej grupy osób?

Mieszkanie wspomagane służy poprawie sytuacji życiowej wybranej grupy osób i ich rodzin, a także usprawnia system wsparcia i opieki dla chorych neurologicznie, tak aby poprzez wielostronną i kompleksową pomoc, mogli jak najdłużej pozostać w środowisku lokalnym, co pozwala odsunąć w czasie moment umieszczenia w placówce całodobowej opieki. Przygotowany materiał to efekt 4 lat pracy w ramach projektu pilotażowego „Niezależne życie (...)”. W projekcie uczestniczyły gminy z województwa łódzkiego i opolskiego (łącznie 5 gmin: Aleksandrów Łódzki, Witonia, Paczków, Biała, Brzeg, w których zlokalizowanych zostało 10 mieszkań). Wyniki badań zostaną zaprezentowane w oparciu o pogłębioną analizę potrzeb osób z chorobami neurologicznymi (zrealizowaną *ex post* i *ex ante*); odbyte spotkania z osobami zaangażowanymi w opracowanie modelu i odpowiedzialnymi za jego realizację u partnerów projektu; a także zrealizowane badania kwestionariuszowe z: pracownikami OPS, opiekunami mieszkań wspomaganych, asystentami osób niepełnosprawnych, pracownikami socjalni, animatorami czasu wolnego oraz mieszkańcami. Realizacja projektu pilotażowego potwierdziła, że wsparcie usług opiekuńczych i asystenckich przynosi beneficjentom wsparcia wymierne korzyści. Nastąpiła poprawa funkcji dotychczas zaburzonych oraz skuteczne przeciwdziałanie pogłębianiu się procesów otępiennych u osób z chorobami neurologicznymi.

Symbolika sakramentu małżeństwa w tradycji prawosławnej

*ks. Adam Magruk, admagruk@wp.pl, Chrześcijańska Akademia Teologiczna
w Warszawie, Wydział Teologiczny, www.chat.edu.pl*

Referat dotyczył analizy symboliki wybranych elementów rytu sakramentu małżeństwa w tradycji prawosławnej.

Tuż przed wyjazdem do świątyni przyszli małżonkowie błogosławieni są przez własnych rodziców ikonami – Chrystusa (ze strony pana młodego) oraz Bogurodzicy (ze strony panny młodej). Ślubne ikony umieszczone zostaną w „domowym ikonostasie”. Nazwa nawiązuje do pobożnego przekonania, że dom rodzinny to tzw. „mała cerkiew”.

Wspomniane misterium składa się z dwóch części: obrzędu zaręczyn oraz właściwego sakramentu. Pierwszy z wymienionych, odbywa się przy wejściu do cerkwi. Jego centralnym momentem jest nałożenie obrączek na palce narzeczonych, których okrągły kształt wskazuje na widoczny znak nierozzerwalnej więzi małżeńskiej, ale i wieczności oraz nieskończoności miłości, która połączyła dwie, dotąd obce sobie osoby.

Bezpośrednio po zaręczynach ma miejsce właściwe nabożeństwo ślubu. Jednym z jego najbardziej charakterystycznych elementów jest nałożenie przez kapłana koron na głowy młodej pary. W myśl nauczania św. Jana Chryzostoma stanowią one m.in. „znak zwycięstwa nad pokusami”. To ponadto znak radości oraz triumfu. Oto dlatego inne nazwy ślubu zarówno w języku cerkiewnosłowiańskim, czy greckim nierozzerwalnie wiążą się z terminami: „wieniec”, „korona”.

Inną, charakterystyczną chwilą sakramentu małżeństwa jest wspólne wypicie przez „nowoukoronowanych” wspólnego kielicha wina. W pierwszej kolejności nawiązuje on do Chrystusowego cudu w Kanie Galilejskiej. Ks. M. Ławreszuk zauważa, że to również odniesienie do nauczania o wspólnocie małżeńskiej, dotykającej nie tylko sfery duchowej ale także tej związanej z życiem doczesnym. Dodatkowo, jednoczesna słodycz i gorycz

wina to symbol życia. Od tego dnia małżonkowie wspólnie już będą dzielić wszystkie radości ale i smutki dnia codziennego.

Każda z wymienionych części składowych misterium małżeństwa zasługuje na wnikliwe i oddzielne rozpatrzenie.

W poszukiwaniu miłości... socjologiczny portret młodych dorosłych singli. Raport z badań własnych do pracy doktorskiej

*Patryk Barszcz, patrykbarszcz11@gmail.com, Instytut Nauk Socjologicznych,
Wydział Społeczno-Ekonomiczny, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego
w Warszawie*

Prezentowane zagadnienia odwołują się do aktualnych trendów społecznych, tj. wzrostu odsetka singli we współczesnym społeczeństwie polskim, pogłębiającego się problemu samotności, anonimowości i rozluźnienia więzi społecznych oraz trudności młodych ludzi (25-34-latków) w nawiązywaniu bliskich relacji interpersonalnych. Niniejsza tematyka wpisuje się w zainteresowania kilku subdyscyplin socjologii, takich jak: socjologia relacji interpersonalnych, socjologia emocji, codzienności, a także socjologia młodzieży.

Tło badawcze stanowiły trzy sfery: współczesne relacje międzyludzkie w ocenie singli, ujęcie samotności oraz plusy i minusy życia w pojedynkę. Problem badawczy dotyczył postrzegania przez młodych dorosłych problemu samotności w ich życiu. Cel badań zakładał poznanie młodego pokolenia, jego nadziei i rozczarowań w obszarze relacji międzyludzkich, ze szczególnym uwzględnieniem doświadczania samotności, radzenia sobie z nią i przeciwdziałania jej negatywnym aspektom.

Badanie zrealizowano w okresie: listopad 2021 – luty 2022 roku w oparciu o strategię jakościową, przeprowadzając 28 wywiadów pogłębionych (ID) z 28 przedstawicielami młodych dorosłych. Główny punkt zainteresowania stanowiła problematyka jakości współczesnych relacji międzyludzkich, przeżywania samotności i życia w pojedynkę.

Wstępna analiza badań pokazała, że młodzi dorośli negatywnie postrzegają współczesne relacje międzyludzkie, traktują je jako powierzchowne, krótkotrwałe, instrumentalne, trudne, pozbawione empatii, pełne obłudy i nieszczerości. Badani najczęściej utożsamiali samotność z brakiem kontaktu z innymi ludźmi, zwracali uwagę na nieobecność bliskiej osoby, z którą mogliby przeżyć radosne i smutne chwile, która dawałaby wsparcie w naj-

trudniejszych momentach. Podkreślano także deficyty w spędzaniu wolnego czasu. Samotność to również poczucie pustki, niepewności, jeden z poważnych problemów cywilizacyjnych XXI wieku.

Związek miłości i narracji na podstawie filmów dokumentalnych autotematycznych

Aleksandra Popińska, popinska.aleksandra@gmail.com, absolwentka PWSFTviT w Łodzi

Doświadczenie życia przez istoty ludzkie polega m.in. na wytwarzaniu wewnętrznych reprezentacji świata zewnętrznego. Wokół nich formują się osobiste narracje, dzięki którym łatwiej zrozumieć przyczynowo-skutkowość świata, zyskać poczucie kontroli i osadzić się w roli bohatera czy bohaterki toczącej się we własnej głowie opowieści. Zjawiskiem obrazującym te kwestie w wyjątkowy sposób są filmy dokumentalne autotematyczne, w których autor kieruje kamerą na siebie. Widzowie mają wtedy możliwość wglądu w cudzą narrację i zobaczenia świata czyimiś oczami. Zestawiając te utwory z kwestią miłości można dojść do zaskakującej obserwacji: wszystkie omawiane i wspomniane w tekście filmy autotematyczne w mniej lub bardziej dosłowny sposób dotyczą tego pojęcia. Dlatego też możemy podjąć się próby zrozumienia miłości, doszukując się jej istoty w zjawisku narracji, a dokładniej w miejscu, jakie zajmuje w nim konkretna jej forma. Celem tekstu jest więc zbadanie związku między koncepcją miłości a narracją. Analizie w kontekście miłości poddane są trzy filmy dokumentalne autotematyczne, zrealizowane przez autorów z różnych grup wiekowych. Badania nad kwestią miłości w nich przeprowadzone są w oparciu o dwuskładnikową teorię miłości Roberta Sternberga oraz rozważania Urszuli Tokarskiej, Dominiki Jazurek i Dariusza Kuncewicza. Odchodząc od interpersonalnej sfery miłości i szukając jej bardziej ogólnego znaczenia tekst nawiązuje do religijno-filozoficznego rozumienia miłości jako pierwotnej siły spajającej i życiodajnej. W takim rozumieniu jest ona podstawą doświadczenia i być może właśnie tutaj nierozzerwalnie splata się z narracją. Tekst nawiązuje do pracy magisterskiej autorki „Film dokumentalny autotematyczny w kontekście psychologii narracji”.

Indeks Autorów

Barszcz P.	28
Bielecka K.	22
Głowa W.	15
Golecka A.	18
Kobus-Ostrowska D.	25
Magruk A.	26
Popińska A.	30
Przybył I.	11
Pucko Z.	16
Rybiak F.	24
Sztramski A.	20
Wylecioł R.	21

Wydawnictwo
TYGIEL

Zapraszamy do zapoznania się z aktualną ofertą
Wydawnictwa Naukowego TYGIEL

kontakt@wydawnictwo-tygiel.pl

www.wydawnictwo-tygiel.pl

© DZIAŁALNOŚĆ

Wydawnictwo

Wydawnictwo Naukowe TYGIEL to podmiot zrodzony z doświadczenia oraz zaangażowania zespołu osób w pełni poświęconych promocji nauki i szeroko rozumianego rozwoju.

Publikowane przez nas prace są odzwierciedleniem trendów badawczych oraz zainteresowań naukowych środowiska akademickiego.

© DZIAŁALNOŚĆ

Biblioteka Cyfrowa

Biblioteka Cyfrowa należąca do Wydawnictwa Naukowego TYGIEL zawiera wszystkie publikacje wydawane przez Wydawnictwo. Dodatkowo została przyłączona do Federacji Bibliotek Cyfrowych, dzięki czemu mogą Państwo przeglądać zbiory udostępniane na całym świecie.

© DZIAŁALNOŚĆ

Czasopisma naukowe

Wydawnictwo Naukowe TYGIEL rozpoczęło prace nad kilkoma tytułami czasopism naukowych. Więcej szczegółów wraz z aktualnym stanem prac dostępne jest w zakładce „Czasopisma naukowe”. Osoby zainteresowane współpracą prosimy o kontakt.

VII Ogólnopolska Konferencja Naukowa Oblicza miłości. Przeszłość – Teraźniejszość – Perspektywy odbyła się 13 maja 2022 roku. Siódma edycja Wydarzenia była ponowną okazją do refleksji nad zagadnieniem miłości.

Obrady rozpoczęliśmy od wystąpienia Gościa Honorowego: dr hab. Iwony Przybył, prof. UAM (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu), która mówiła o potrzebie definiowania miłości. Podczas Wydarzenia wywiązała się interesująca dyskusja odzwierciedlająca różne oblicza miłości. Konferencja zakończyła się krótkim podsumowaniem oraz podziękowaniem skierowanym zarówno do Gości Honorowych, członków Komitetu Naukowego, jak i pozostałych uczestników.

Organizatorem Wydarzenia była Fundacja na rzecz promocji nauki i rozwoju TYGIEL.

